

Inauguració

Bon dia a tots, senyor conseller, senyor president de l'Institut. La Societat Catalana d'Estudis Jurídics ha volgut fer el primer acte del que serà l'any de la commemoració de la mort d'Enric Prat de la Riba (el 1917). Amb aquesta Jornada hem volgut tractar Prat de la Riba i la seva obra des de diversos punts de vista i amb diferents caires.

Evidentment, veurem i reflexionarem sobre el que planteja Prat de la Riba en un moment en què el catalanisme polític ja ha fet un pas iniciant la seva acció política electoral a partir de les eleccions de 1901. Analitzarem com va actuar com a polític, des de la premsa i des de la presidència primer de la Diputació de Barcelona i després de la Mancomunitat. Prat de la Riba féu una acció política destinada al que avui s'anomena la creació d'estructures d'estat; és a dir, la creació d'una sèrie d'organismes i obres que lliguin i cohesionin el conjunt del país i que són necessàries, precisament, per a fer-lo progressar materialment i pel que fa a la consciència nacional. La voluntat era omplir el buit institucional i de govern deixat després de la supressió de les institucions el 1714. Parlarem, doncs, de l'actuació prèvia de Prat, precisament en els àmbits administratiu, cultural i de les obres públiques, per a crear unes primeres estructures en un moment en què no s'havia pogut assolir una autonomia política.

A banda d'aquest aspecte polític, la nostra Societat vol posar de manifest que aquesta actuació també es dirigí a l'àmbit del dret. Justament a partir de la creació de l'Oficina d'Estudis Jurídics de la Mancomunitat, es va plantejar quina era aleshores la situació del nostre dret, quan encara estava pendent fer un apèndix, des de l'aprovació del Codi civil espanyol.

En l'època de Prat es planteja reivindicar el dret català en conjunt i com a sistema jurídic, perquè no sigui un element residual i anecdòtic. Es comencen a editar una sèrie de llibres sobre el dret civil català per a aprofundir-ne l'estudi i es reivindica fer-ne una codificació completa, no un mer apèndix, com preveia el Codi civil de l'Estat. Una de les obres importants que es promouen des d'aquesta oficina jurídica és la d'Antoni M. Borrell Soler *El dret civil vigent a Catalunya* (1923), que vol donar una visió completa i de conjunt del nostre dret per a ajudar els operadors jurídics a aplicar-lo, davant dels dubtes que es plantegen en relació amb el Codi civil espanyol.

Va ser la primera obra global —sense oblidar l'anterior de Pella i Forgas *El Código civil de Cataluña* (1916)— del segle XX —des del segle XIX no hi havia hagut cap nova edició— sobre el dret català; de fet, és talment un llibre recopilatori de tot el dret català, orientat també a servir els juristes en la seva aplicació. Cal tenir present que en aquell moment molts advocats el desconeixien i tendien a aplicar directament el nou Codi civil espanyol. L'aparició d'aquella i altres obres fou un fet transcendental per a assegurar la pervivència i la renovació del nostre dret.

Des d'aquest punt de vista del nostre dret, doncs, Prat de la Riba va tenir també un paper molt important, i la seva obra i els seus projectes van tenir continuïtat en els anys posteriors i fins avui en dia. La legislació que renovava el dret català va poder tirar endavant i fer-se realitat en temps de la República, quan el nostre Parlament va recuperar la potestat legislativa en particular sobre el dret civil propi.

Per tant, des d'aquest punt de vista i des de tots els altres que avui analitzarem, té importància la reflexió sobre la figura de Prat de la Riba com a polític i com a teòric i sobre l'obra feta per ell, i sobretot, també, la reflexió i l'anàlisi del que ens aporta per a comprendre la situació actual del nostre país. Això ens permetrà veure les contradiccions que es van produir aleshores, al principi del segle XX, moltes de les quals es repeteixen avui en relació amb l'Estat espanyol.

La conveniència de reflexionar sobre l'home i la seva obra ens ha dut a plantejar la necessitat de celebrar aquesta primera Jornada, que esperem que durant tot l'any vinent s'aprofundeixi en tots els actes que es faran sobre Enric Prat de la Riba.

Per tot això, estic convençut que aquesta Jornada serà molt profitosa. El seu plantejament ha estat un encert. I el seu resultat serà difós en l'edició de les ponències que es presentin, per a deixar-ne un bon testimoni.

Josep Cruanyes i Tor
President de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics